

21.02.2023

Dnro 22358/03.04.04.04.16/2021

Asianumero

290/10.02.03/2023

saap. 24.2.2023

Asia Asemakaavan hyväksymistä koskeva valitus

Valittajat Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Asian aikaisempi käsittely

Iitin kunnanvaltuusto on päätöksellään 10.11.2020 § 21 hyväksynyt Kausalan asemakaavan Haravakylän itäosan muutoksen ja laajennuksen.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus teki 17.5.2021 valtuuston hyväksymispäätöksestä maankäyttö- ja rakennuslain 195 §:n mukaisen oikaisukehotuksen, jossa se kehotti lisäämään kaavakarttaan määräyksen, jonka perusteella Haravakaarre sekä korttelin 810 ja korttelin 809 rakennuspaikkojen 2 ja 3 rakentaminen on sallittu vasta sen jälkeen, kun valtatie yleissuunnitelman tarkoittama Iitintien uusi linjaus on toteutettu. Vaihtoehtoisesti asemakaavaratkaisussa voidaan esittää kulkuyhteys em. korttelialueille nyt voimassa olevan asemakaavan mukaisesti lounaan suunnasta Kylänpääntien kautta.

Samalla kehoitettiin tarkastelemaan uudelleen Iitintien muiden liittymien turvallisuus, liittymäjärjestelyt ja osittain puutteelliset liittymäkieltoalueet sekä tiesuunnitelman mukainen LT-alue. Vielä ELY-keskus esitti harkittavaksi tonteille EV-alueen kautta esitettyjen ajoyhteyksien tarkoituksenmukaisuutta. Tonttien tulee ensisijaisesti liittyä katualueeseen.

Päätös, josta valitetaan

Iitin kunnanvaltuusto on edellä mainitun oikaisukehotuksen johdosta tehnyt valituksenalaisen päätöksen 15.11.2021 § 63, jolla valtuusto on hyväksynyt Kausalan asemakaavan Haravakylän itäosan muutoksen ja laajennuksen aiemmin esillä olleen kaavaehdotuksen ja kunnanvaltuuston päätöksen mukaisena.

Käsittely hallinto-oikeudessa

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Asemakaavan hyväksymistä koskeva päätös tulee kumota siltä osin kuin kaavassa on osoitettu Iitintie-niminen katu liittyviä koskevine kaavamerkintöineen ja -määräyksineen sekä Iitintiehen liittyvä uusi Haravakaarre-niminen katu.

Asemakaavassa esitetty Iitintien katualue on tosiasiallisesti ja hallinnollisesti seututie (mt 362), kunnes Iitintien uusi linjaus rakennetaan ja nykyisestä seututiestä tehdään kadunpitopäätös, jonka myötä Iitintie lakkaa valtion ylläpitämänä maantienä. Iitintien uudesta linjauksesta on laadittu liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukainen yleissuunnitelma ja tiesuunnitelman laatiminen on käynnissä, mutta hankkeen rahoituksesta ja toteutumisaikataulusta ei tässä vaiheessa ole tietoa. Iitintien liikenneturvallisuudesta tulee huolehtia seututien edellyttämällä tasolla, kunnes Iitintie muuttuu kaduksi.

Iitintien liittymien etäisyydet asemakaava-alueella ovat niukat ja ne sijaitsevat näkemiltään huonoissa paikoissa. Asemakaavassa ei voida vain toteavasti osoittaa olemassa olevia yksittäisten tonttien liittymiä, vaan hyväksytyn kaavaratkaisun tulee kokonaisuudessaan täyttää liikenteen turvallisuutta ja liikennejärjestelyjä koskevien asemakaavan sisältövaatimusten asettamat edellytykset ollakseen lainmukainen. Alueen liittymätiheys ylittää jo nykyisellään seututielle turvalliseksi katsotun liittymätiheyden. Olemassa olevien liittymien sijaintia ja yhdistämistä olisi tullut tarkastella asemakaavoituksen yhteydessä sekä osoittaa riittävät liittymäkieltomerkinnot Iitintien vastaisten korttelialueiden osalle. Alueella asemakaavana voimassa oleva rakennuskaava perustuu Kylänpääntien kulkuyhteyden mukaiselle ratkaisulle, joten kulku tonteille on järjestettävissä myös sitä kautta.

Uuden katuliittymän (Haravakaarre) toteuttaminen kaavassa esitetyle paikalle aiheuttaa merkittävän liikenneturvallisuusriskin nykyisten liikennejärjestelyiden tilanteessa. Uusi katuliittymä sijoittuu näkemiltään huonoon paikkaan sisäkaarteessa eikä siinä varmuudella pystytä järjestämään tarvittavaa näkemäaluetta. Kaavan hyväksymisvaiheessa kunnan puolelta esitetty näkemys turvallisuuden takaamiseksi 30 km/h-nopeusrajoituksella ei ole riittävä perustelu liittymän sallimiseksi, eikä asemakaavassa osoitettu ratkaisu voi tukeutua sellaisiin toimenpiteisiin tai ratkaisuihin, joista ei kaavan yhteydessä voida päättää tai jotka eivät kuulu kunnan toimivaltaan. Maantieverkon osalta toimivaltainen viranomaisen liikenteenohjauslaitteen asettamisessa tieliikennelain 71 §:n nojalla on Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue. Olemassa oleva tieympäristö ei tue nopeusrajoituksen alentamista, vaan se edellyttäisi tuekseen myös muita nopeusrajoitusta alentavia liikenneympäristön toimia (hidasteet), jotka eivät sovellu vilkkaasti liikennöidylle seututielle. Uuden katuliittymän (Haravakaarre) toteuttaminen olisi ajoitusmääräyksellä tullut sitoa Iitintien uuden linjauksen rakentamiseen, jolloin pääosa liikenteestä siirtyy uudelle tielle.

Lausunnot ja selitykset

Kunnanhallitus on lausunnossaan todennut muun ohella, että Haravakaarteen katuliittymän näkemäalueisiin liittyvistä tiukemmista ohjeen mukaisista näkemäetäisyyksistä on mahdollista ja perusteltua tinkiä, koska kysymyksessä on väliaikainen tilanne, joka poistuu Iitintien uuden linjauksen rakentamisen seurauksena. Kun katusuunnitelmaa laadittaessa huolehditaan kadun geometriasta, laajahkoista liittymäjärjestelyistä ja pakollisen pysähtymismerkin asettamisesta, niin riittävä liikenneturvallisuus voidaan saavuttaa. Lisäksi lausunnossa on viitattu kaavan laatijan 27.1.2022 päivättyyn vastineeseen.

ELY-keskukset ovat antaneet selityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus kumoaa kunnanvaltuuston päätöksen 15.11.2021 § 63.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Kaava-aluetta ja kaavaa koskeva selvitys

Kaava-alue sijaitsee Iitintien varressa Haravakylän itäosassa. Iitintie on seututieluokan maantie. Kaava-alue on peltoaukeisiin rajoittuvaa kuntakeskuksen reuna-aluetta. Alueella on vähäisessä määrin yritystoimintaa sekä pientaloasutusta.

Kaavan laadintaan liittyvistä lähtökohdista kaavaselostuksessa on todettu muun ohella, että alue on rakentunut osittain voimassa olevan asemakaavan vastaisesti. Kaavan tavoitteena on rakenteen tiivistäminen ja alueella toimivien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen. Lisäksi on tuotu esiin, että alueen läpi johtavan Iitintien merkitys ja linjaus seututienä muuttuu sen jälkeen, kun maakuntakaavan ja yleiskaavan osoittama Kausalan ohitustie ja uusi yhteys Kausalaa on toteutettu. Muutoksen seurauksena Iitintien liittymäjärjestelyt ja muut alueen liikenneratkaisut on tarpeen pohtia muuttuvan tilanteen olosuhteiden mukaisesti.

Valituksenalaisessa kaavaratkaisussa Iitintie linjataan yleiskaavan ja sitä tarkentavan valtatie yleissuunnitelman osoittamalla tavalla uuteen paikkaan Luhtatiestä itään jatkuvalla osuudella. Nykyinen Iitintie jää Luhtatiestä itään jatkuvalla osuudella kaduksi ja asemakaava-alueen ulkopuolella yksityistieksi.

Valtatien yleissuunnitelman tarkoittama osuus Iitintiestä on osoitettu maantien alueeksi (LT). Iitintien pohjoispuolisella alueella tieyhteydet on suunniteltu uudelleen siten, että voimassa olevan asemakaavan katuverkko lyhenee ja yritystoiminnan liikenne ohjataan suoraan Iitintielle uutta Haravakaarrenimistä katua pitkin. Kyseisen kadun kautta on kulku myös korttelien 809 ja 810 pientalotonteille sekä osalle korttelin 808 pientalotonteista. Kaavakarttaan on Iitintien pohjoispuolelle Haravakaarten liittymän lisäksi merkitty seitsemän tonttiliittymää. Iitintien pituus kaava-alueella on alle 500 metriä.

Voimassa olevassa asemakaavassa kaikille Iitintien varren rakennuspaikoille, teollisuusalue (TT) mukaan luettuna, on osoitettu kulkuyhteys pitkän Kylänpääntien kautta. Tietä ei ole rakennettu.

Haravakaarten liittymän osalta kaavaselostuksessa on vaikutustenarvioinnin kohdalla todettu, että Haravakaarten liittymän molempien puolien näkymäalueet voidaan laajentaa turvallisesti ja nopeusrajoitus voidaan laskea Iitintiellä liittymän kohdalla 30 km/h. Ehto odottaa ohitustien valmistumista haittaisi kohtuuttomasti alueen yritystoimintaa.

FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy:n 25.10.2021 päivätyssä Haravakaarretta koskevassa liikennelausunnossa on todettu muun ohella, että seututie Iitintien liikennemäärä oli vuonna 2020 noin 1 500 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus on noin 60 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kesäajan liikennemäärä on jonkin verran keskivuorokausiliikennettä suurempi, Uudenmaan ELY:n mukaan se on noin 2 200 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tarkastelualueella kulkee kävelyn ja pyöräilyn väylä. Tien nopeusrajoitus on 40 km/h ja tie on valaistu. Tarkastelualueella ei ole tapahtunut poliisin tietoon tulleita liikenneonnettomuuksia viimeisen viiden vuoden ajalta. Maastokäynnillä 20.10.2021 todettiin muun ohella, että liittymä osoitteessa Iitintie 24 on näkyvyydeltään hankalassa paikassa vasempaan Iitin kirkonkylän suuntaan. Liittymän liikennemäärä on noin 20 ajoneuvoa vuorokaudessa ja jakeluautoliikennettä noin kaksi kertaa viikossa. Iitin kirkonkylän suuntaan on kaava-alueella vielä kolme tonttiliittymää. Näistä kaksi on omakotitalon tonttiliittymää ja yksi liittymä on vanha puusepänliikkeen liittymä. Iitintie 26:n liittymästä on huono näkyvyys oikealle tiegeometriasta johtuen. Iitin kirkonkylän puoleisista liittymistä Iitintie 28 ja 30 liittymät ovat lähellä toisiaan ja niiden näkyvyyttä Iitin kirkonkylän suuntaan rajoittaa alueen puusto ja kasvillisuus. Vanhan puusepänliikkeen alueelle kulkee raskasta liikennettä.

Saadun selvityksen mukaan valtatie ja siihen liittyen Iitintien uuden linjauksen toteutumisaikataulua ei ole päätetty.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Saadun selvityksen mukaan Haravakaarrenimisen kadun liittymäkohdassa näkyvyys on huono Iitintien kaartumisen sekä alueella olevan kasvuston vuoksi. Lisäksi Iitintiellä on useita kaavakartalle merkittäviä olemassa olevia tonttiliittymiä lyhyellä matkalla. Kun otetaan huomioon Iitintien liikennemäärä sekä luonne seututienä, kaava ei luo mahdollisuuksia liikenteen turvalliselle järjestämiselle. Saadun selvityksen perusteella ei ole varmuutta,

milloin Iitintien uusi linjaus rakennetaan ja Iitintie lakkaa valtion ylläpitämänä maantienä pääosalla kaava-alueella. Kun lisäksi otetaan huomioon tieliikennelain 71 ja 72 §:n määräykset liikenteenohjauslaitteen asettamisen toimivallasta sekä ELY-keskuksen suhtautuminen liikenteenohjauslaitteiden asettamiseen alueelle, asiaa ei ole syytä arvioida toisin kunnan näiltä osin esittämällä perusteilla.

Edellä esitetty huomioon ottaen kunnanvaltuuston päätös olisi maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin vastaisena kumottava Iitintien ja Haravakaarre-nimisten katualuevarausten osalta. Tällöin osa kaavassa osoitetuista tonteista jäisi ilman kulkuyhteyttä. Kun lisäksi otetaan huomioon alueella voimassa olevan kaavan sisältö, johtaisi kaavan osittainen kumoaminen oikeusvaikutuksiltaan epäselvään ja kaavan sisältövaatimusten osalta lainvastaiseen lopputulokseen. Näin ollen kunnanvaltuuston päätös on kumottava kokonaisuudessaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 § 2 mom

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu julkipanon jälkeen päätöksen ensimmäiseltä sivulta ilmenevänä antopäivänä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kunnallisvalituksin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muilla kuin kunnalla ei maankäyttö- ja rakennuslain 191 §:n 4 momentin mukaan kuitenkaan ole oikeutta hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen siltä osin, kuin kaavan hyväksymistä koskeva päätös on kumottu.

Valitusosoitus on liitteenä (julkipanon jälkeen).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Paula Pihlava

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Hanna-Maria Schiestl ja Maria Kuusinen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Jäljennös	√ Iitin kunnanhallitus
Tiedoksi	Ympäristöministeriö, sähköpostitse
Oikeudenkäyntimaksu	maksutta (tuomioistuinmaksulaki 8 §)

jk

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puhelusta peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla <https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa taapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)